Duurzaam (onderwijs)denken

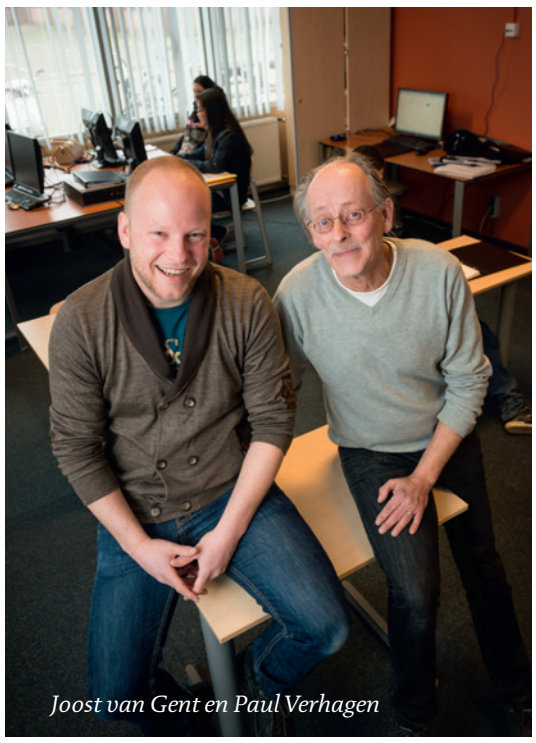

Joost van Gent en Paul Verhagen

Talent komt tot bloei in leerwerkplaatsen

Leren (&) werken in de Helmondse JobFactory

Daniëlle van Rossum en Pim Paijens

Leerlingen van De Korenaer in Helmond en Deurne zijn in hun laatste schooljaar eigenlijk aan het werk … Op bezoek in de JobFactory in Helmond, waar jongeren en volwassenen uit Helmond worden voorbereid op een succesvolle start in werk of vervolgonderwijs.

Daniëlle van Rossum (17) zit in de kantine van de JobFactory in Helmond geconcentreerd te werken. Vakkundig zet ze allerlei glitters en glimmers op een jasje. “Ik ben net klaar met werken, maar ik blijf nog even. Het is hier lekker rustig, dan kan ik fijn opschieten”, vertelt ze.

Mode: dat is haar ding, zegt Daniëlle glunderend. Ze krijgt regelmatig tips van Roy Donders, die bekend werd door zijn realitysoap Stylist van het Zuiden, omdat ze bevriend is met zijn zus. Hoe leuk ook: mode blijft hobby. “Ik loop hier stage in de keuken”, legt ze uit. “Ik wil hierna een horeca-opleiding doen bij het ROC.”

Toen Daniëlle net begon bij de JobFactory had ze het lastig. “Ik had moeite om mij aan te passen aan de werksfeer. Maar nu gaat het veel beter, ik pas me nu gemakkelijker aan. Het gaat zo goed dat ik nu snel op stage ga.”
Niet dat de huidige stage niet ‘echt’ is. “Het is alsof je werkt in een normaal bedrijf, je wordt als werknemer behandeld niet als leerling”, vindt zij. Docent Pim Paijens, die de scepter zwaait over de keuken en ook Daniëlle begeleidt, zag ook Daniëlle’s passie voor mode. Dus mag Daniëlle op alle koksjasjes namen borduren. “Da’s wel heel tof”, vindt Daniëlle.

Dan wordt ze aangesproken door de gymdocent. Of zij eraan heeft gedacht haar Zumbales voor te bereiden? Jazeker, bevestigt ze: dat is geregeld. “Dat had ik vorig jaar nog niet gedurfd, zo’n les geven. Maar nu wel. Ik zit hier echt op mijn plek.”

Diversiteit = differentiëren
In de keuken zijn vier leerlingen aan de slag. De iPad staat op het keukenblok: een jongen kijkt een instructiefilmpje en zoekt snel het recept voor goulashsoep op. Een andere leerling biedt docent Pim Paijens een gepocheerd ei aan: goedgekeurd? Goedgekeurd. Het ei wordt lekker opgesmikkeld door de aankomende kok.

“Ik geniet van mijn werk”, zegt Pim. Juist de diversiteit van de doelgroep spreekt hem aan. Pim begeleidt niet alleen leerlingen van De Korenaer, maar ook volwassenen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die werkervaring opdoen. “Dat gaat heel goed samen: volwassenen krijgen energie van de jongeren, andersom leren zij van de levenservaring. Afgelopen jaar had ik nog een leerling die experimenteerde met drugs. Eén deelnemer die door verslaving alles kwijtraakte in zijn leven, ging met hem in gesprek. Daar kan ik als docent niet tegenop.”

“De mix is leuk”, vindt ook coördinator van de JobFactory Marijn Smits van Stichting Maatschappelijke Opvang Helmond (SMO). “Onze cliënten worden wel getriggerd als zij samenwerken met de leerlingen van De Korenaer, en andersom.”

Transitieonderwijs in Helmond

Steeds vaker kom je de term tegen: transitieonderwijs. Voor onderwijs- en zorgpartners in Helmond niets nieuws. Zij werken in de JobFactory al langer vanuit die gedachte aan een doorgaande lijn voor jongeren, vertelt locatiedirecteur Frans Brands van De Korenaer in Helmond.

Frans Brands ziet graag dat de JobFactory uitgroeit tot een expertisecentrum voor transitieonderwijs. “ Wij willen samen met onze netwerkpartners toe naar één aanpak voor jongeren voor ‘thuis’, school/werk en vrije tijd”, legt Brands uit.

De komst van passend onderwijs in augustus 2014 en de Transitie Jeugdzorg in 2015 zijn belangrijke ontwikkelingen die intensiever samenwerken een impuls geven. Ook de bestrijding van voortijdig schoolverlaten vraagt om goede samenwerking tussen netwerkpartners.

Omdat beide groepen wel hun eigen benadering vragen denken de netwerkpartners samen wel na over de organisatie. Zo komen de leerlingen rustig binnen, via een eigen ingang. Zij starten de dag in een vast lokaal. “Doordat de lijntjes hier kort zijn lossen we zaken meteen in de praktijk op”, merkt Smits. “Ik ben heel enthousiast over de samenwerking.”

Net echt

Voor zowel de cliënten als de leerlingen geldt: je krijgt in de JobFactory elke dag opnieuw de kans. Wat er te leren valt, zit ‘m vaak in de algemene werknemersvaardigheden. Wat dat is, verschilt per persoon. De één zet een stap als het lukt op tijd te komen, de ander als het lukt langere tijd geconcentreerd te werken.

Daniëlle bijvoorbeeld, had aanvankelijk moeite om privé en school/werk te scheiden. “Ze weet nu veel beter: nu ben ik aan het werk”, constateert Pim. “Als zij het koksjasje aan heeft weet ze dat ik even niet de docent ben, maar haar baas in de keuken.

Voor het proefexamen zijn alle ouders welkom. De leerlingen koken en bedienen dan zelf. “ We maken hier ook maaltijden voor de Super Sociaal (de voedselbank in hetzelfde pand, red.)”, vertelt Pim. “Zo maken we de werkomgeving zo realistisch mogelijk: het is voor het ‘echie’.”

Zoals Daniëlle werkervaring opdoet in de keuken, doen andere leerlingen dat in andere leerwerkplaatsen. Van ‘groen’ tot houtbewerking en van een winkel tot productiewerk. Er is ook een creatieve leerwerkplaats waar onder meer keramiek wordt gemaakt. Nadat de jongeren overal hebben meegedraaid, kiezen zij in welke leerwerkplaats zij verder willen. Jongeren zijn daar echt aan het werk, volgen een basistraining, gaan extern op stage en kunnen – net als Daniëlle – hun AKA-diploma en een veiligheidscertificaat halen.

Rustige start

In de JobFactory verzorgt docent Joost van Gent van De Korenaer de theorielessen voor de leerlingen. Paul Verhagen van collegaschool De Korenaer in Deurne is trajectcoach en gaat met de jongeren in gesprek over hun (competentie)-ontwikkeling en coacht ook de werkleiders van de leerwerkplaatsen. Die hebben immers te maken met een ‘nieuwe’ doelgroep.

“ We starten elke ochtend hier om ook even te zien hoe iedere leerling erbij zit”, vertelt Joost. “In dit theorielokaal volgen de jongeren hun theorielessen. De praktijk doen ze in een van de leerwerkplaatsen, waarna we de dag hier weer afsluiten.” Alles is leren, oefenen en trainen, vertellen Joost en Paul. “ Van het lokaal opruimen tot werken met je agenda: iedereen heeft eigen leerpunten.”

Daniëlle naar het mbo

Vanuit de JobFactory stromen jongeren door naar werk – soms is dat een combinatie van leren en werken – of naar begeleid werk met een jobcoach of naar dagbesteding. Als vervolgonderwijs het beste past, dan gaat een leerling in het laatste jaar al één dag per week praktijkvakken volgen bij ROC Ter AA. Zo kan hij of zij met begeleiding van de trajectcoach van De Korenaer vast wennen en ontdekken hoe het eraan toegaat in het middelbaar beroepsonderwijs. Blijkt de gekozen opleiding toch te hoog gegrepen? Dan begeleidt de trajectcoach de leerling richting een andere opleiding of alsnog naar arbeid.

En Daniëlle? Die doet binnenkort examen en haalt dan haar assistentendiploma waarmee zij hopelijk een goede start kan maken in de horecaopleiding op niveau 2 in het mbo. Of zou het tóch een modeopleiding worden?

Partners die willen samenwerken in een expertisecentrum voor transitieonderwijs in Helmond: Stichting Maatschappelijke Opvang (SMO) Helmond, Bijzonder Jeugdwerk Brabant, Stichting ORO (ondersteuning van mensen met een verstandelijke beperking), ROC Ter AA, Lev Groep (welzijn), UWV Werkbedrijf, MEE (maatschappelijk werk), samenwerkingsverband Helmond-Peelland voortgezet onderwijs en de Aloysius Stichting met De Korenaer in Deurne en De Korenaer in Helmond.

Missie

Gezamenlijk doel is maatschappelijke resultaten voor jongeren met (ernstige) gedragsbelemmeringen vergroten en deze vanuit één aanpak begeleiden naar een goede plek in onze samenleving. “Niet alleen jongeren zijn trouwens de doelgroep”, licht Brands toe. “Dit kan juist een arbeidscentrum worden voor 15 tot 55 jaar.”

Om de aansluiting tussen school en werk voor jongeren te verbeteren is voor de Werkschool Peelregio een plan gemaakt. Dat sluit prima aan bij de missie van het expertisecentrum transitieonderwijs Helmond.

Entreeopleiding naar JobFactory?

Nu de AKA-opleiding en de opleidingen niveau 1 in het mbo plaatsmaken voor Entreeonderwijs, is verbinding met het expertisecentrum snel gemaakt. Brands is hierover in gesprek met ROC Ter Aa in Helmond. “Entreeonderwijs sluit naadloos aan bij de mogelijkheden van de JobFactory”, vindt hij. “Dat biedt ook voor onze leerlingen weer fantastische mogelijkheden.” Ruimte genoeg: boven de huidige JobFactory zijn eenvoudig leslokalen te realiseren.

Voor het domein ‘vrije tijd’ sluit de JobFactory (straks wellicht het expertisecentrum) nu al aan bij Special Heroes. Dit sportstimuleringsprogramma laat leerlingen van 6 tot en met 19 jaar in het speciaal onderwijs kennismaken met sport. Met de school als spil: die organiseert de samenwerking met sportverenigingen. Ook Jeugd in beweging brengen werkt samen met scholen in Helmond.

“Kansen genoeg om de JobFactory uit te breiden”, is Brands stellige overtuiging. “ We richten binnenkort een magazijn in met heftruck zodat leerlingen hier hun heftruckcertificaat kunnen halen. Er zijn plannen om kenniscentra en lokale bedrijven intensiever te betrekken bij de JobFactory en we hebben lijntjes met het naastgelegen museum. Onze winkel is net open.”